

РЕШЕНИЕ

№ 15575

гр. София, 08.05.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 55 състав, в
публично заседание на 15.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Диана Стамболова

при участието на секретаря Антонина Бикова, като разгледа дело номер **2106** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство по чл. 145 от Административно процесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца.

Образувано е по жалба на О. Г., гражданка на У. чрез адвокат М. В. срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/694/07.02.2025г. на Директора на дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е постановен отказ по заявление на О. Г. за отпускане на месечна помощ на дете с трайни увреждания. В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорената заповед поради издаването ѝ при съществени нарушения на процесуалните правила, неспазване на материалния закон и правото на ЕС. Моли за отмяна на оспорената заповед и се претендират разноси на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата.

В съдебно заседание, жалбоподателят О. Г., редовно призована, не се явява и не се представлява. Постъпило е становище от адв. В. от 15.04.2025г., с което не се възразява да се даде ход на делото, излага се становище по същество и претендира присъждане на разноси по реда на чл. 38 от ЗА. Ответникът - Директора на дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, редовно уведомен, не се представлява, не изразява становище по жалбата.

Съдът, като прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, становищата на страните и съобрази приложимия закон, намира за установено от фактическа страна следното:

Производството пред административния орган е започнало по подадена заявление-декларация с вх. № ЗСПД/Д-С-КС/694/07.02.2025г. от О. Г., гражданка на У. за отпускане на месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д от Закона за семейните помощи.

Не е спорно по делото, че жалбоподателката и детето са лица с предоставена временна закрила на територията на българската държава.

Не е спорно също, а и се установява от приетите писмени доказателства- Експертно решение № 90295 от 27.01.2025г., издадено от ТЕЛК при Многопрофилна болница за активно лечение „Национална кардиологична болница“ ЕАД – С., че детето Д. Г., ЛНЧ [ЕГН] е дете на заявителя О. Г. и е освидетелствано с 100% увреждане и необходимостта от чужда помощ. Този факт е служебно известен на ответната страна, тъй като е оповестен с подаденото заявление и представените в тази връзка доказателства.

Въз основа на подаденото заявление-декларация, е издадена оспорената в настоящото дело Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/694/07.02.2025г. на Директора на дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е постановен отказ за отпускане на месечна помощ на посоченото основание по чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД. Видно от изложените в заповедта съображения заявителят не отговаря на условията по чл. 3, т. 5 от ЗСПД, като членовете на семейството са граждани на У., а между Р. България и У. няма сключена спогодба за изплащане на семейни помощи за деца.

Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/694/07.02.2025г. е връчена на О. Г. на 13.02.2025г., видно от положения от нея подпис. Жалбата срещу нея е депозирана на 25.02.2025г.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срока по чл.149, ал. 1 от АПК, от надлежната страна при наличието на правен интерес, поради което същата се явява допустима за разглеждане.

Разгледана по същество жалбата е основателна по следните съображения:

В настоящия случай компетентността на издателя на оспорената заповед произтича от закона. Съобразно чл. 10, ал. 4 от ЗСПД във връзка с чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на Директора на Дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице. Процесният административен акт е издаден именно от Директора на дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, който е материално и териториално компетентен, т.е. заповедта е издадена в рамките на предоставените правомощия на ответния административен орган.

При издаването на заповедта е спазена изискуемата от закона писмена форма, като изложените фактически и правни основания позволяват проверка на материалната ѝ законосъобразност. В хода на административното производство не се констатира извършването на съществени нарушения на административно-производствените правила.

Относно съблюдаване нормите на материалния закон и неговите цели, следва да се отбележи следното:

Съгласно чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се предоставят на родители (осиновители), когато отглеждат деца с трайни увреждания, независимо от доходите на семейството, при условие че детето живее постоянно в страната и не е настанено за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

В случая няма спор, че О. Г. е украинска гражданка, майка на дете до 18-годишна възраст, със 100 процента степен на увреждане. Няма спор, че семейството трайно пребивава на територията на Република България и е регистрирано в държавна агенция за бежанците. Спорен по делото е въпросът дали на О. Г., като трайно пребиваващ чужд гражданин на територията на Република България, се дължи помощта по чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД, или такава не и се дължи на соченото в заповедта основание - чл. 3, т. 5 от ЗСПД.

В тази връзка, за да се произнесе по съществото на спора, съдът взе предвид следното:

Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това Конституцията е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 КРБ

чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по тази Конституция с изключение на правата, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В случая между Република България и У. е сключен Договор между Република България и У. за социално осигуряване (Ратифициран със закон, приет от Х. Народно събрание на 28 ноември 2001г. - ДВ, бр. 107 от 2001г. В сила от 1 април 2003г.). Доколкото обаче социалните помощи не са част от системата на социалното осигуряване, цитираният по-горе договор между Република България и У. се явява неприложим в конкретния случай.

Спорният по делото въпрос е за правото на лицата, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните помощи на държавата, в която пребивават, в частност от отпусканите по ЗСПД помощи.

Според чл. 2, ал. 3 от ЗСП право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности. Съгласно ал.6 на същата разпоредба, от правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

ЗСПД не съдържа изрична регламентация дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин, а разпоредбата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) предвижда, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане. Следователно, жалбоподателката, както и малолетното ѝ дете, могат да се ползват от правата и задълженията на чужденец с предоставена временна закрила. Разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съдържа специални разпоредби относно приложимостта му за чужденци с предоставена временна закрила, но предвижда права за чужденци, ако това е уредно в международен договор или в друг закон.

Ограничителното тълкуване на нормата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съответства и на разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както

и относно съдържанието на предоставената закрила. Съгласно посочената разпоредба държавите членки полагат грижи получилите статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

С оглед на това ограниченията, предвидени в чл. 3, т. 5 от ЗСПД и чл. 39, ал. 1, т. 4 от ЗУБ, според които чужденците с предоставена временна закрила могат да се ползват само от правото на социални помощи по ЗСП, но не и от правото на семейни помощи по ЗСПД, не съответстват както на Конституцията на РБ и Конвенцията, така и на Директивата, поради което и на основание чл. 5, ал. 1 и ал. 4 от КРБ и принципа на примата на общностното право следва да останат неприложени.

Поради изложеното, съдът намира, че оспорената заповед е незаконосъобразна - постановена в противоречие с нормите на общностното право и международните договори в областта на закрилата на детето и предоставянето на временна закрила на чужденци, както и в несъответствие с целта на закона. Поради това същата следва да бъде отменена, а преписката - изпратена на административния орган за ново произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

При този изход на спора претенцията на адв. М. В. за присъждане на разноски - адвокатско възнаграждение на осн. чл. 38 от ЗА се явява основателна. Съгласно чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА адвокатът може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на материално затруднени лица, като алинея 2 на същия текст предвижда, че ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 от ЗА и осъжда другата страна да го заплати. В случая са налице предпоставките по чл. 38, ал. 2 ЗА - безплатната адвокатска помощ е предоставена на лице, което отговаря на изискването да е материално затруднено, видно от приложената по делото Декларация за семейно и материално положение и имотно състояние, и на адвоката, оказал безплатна правна помощ следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размера, определен в наредбата по чл. 36, ал. 2 от ЗА. Конкретен размер на търсената месечна помощ не е заявен, нито такъв е отказан, затова съдът приема, че делото няма определен материален интерес. Разпоредбата на чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа регламентира, че възнаграждението за процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела без определен материален интерес, извън случаите по, ал. 2, възнаграждението е 1000 лева.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл.173, ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 55-ти състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/694/07.02.2025г. на Директора на дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е постановен отказ по заявление на О. Г., гражданка на У. за отпускане на месечна помощ на дете с трайни увреждания.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село за ново произнасяне в съответствие с дадените указания за тълкуване и прилагане на закона.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село да заплати на адв. М. В. П. от АК-Д. сумата от 1 000 (хиляда) лева, представляваща адвокатско възнаграждение, определено по реда на чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

Решението не подлежи на обжалване.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: